

Inspectie voor de Sanctietoepassing
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Inspectiejaarbericht 2011

Datum

24 februari 2012

Colofon

Afzendgegevens

**Inspectie voor de
Sanctietoepassing**

Kalvermarkt 53
2511 CB Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.ist.nl

Inhoud

	Colofon - 3
	Voorwoord - 7
1	Inleiding - 9
2	Nieuw toezicht in 2011 - 11
2.1	Nieuwe doorlichtingen van justitiële inrichtingen - 11
2.1.1	Gevangeniswezen - 11
2.1.2	Vreemdelingenbewaring - 11
2.1.3	Forensische zorg - 12
2.1.4	Jeugdetentie - 12
2.2	Detentithema's - 15
2.3	Nieuwe doorlichtingen van reclassering en nazorginstellingen - 19
3	Terugkerend toezicht in 2011 - 21
3.1	Aanbevelingen Inspectiejaarbericht 2010 - 21
3.2	Tussentijds toezicht 2011 - 23
3.2.1	Gevangeniswezen - 23
3.2.2	Vreemdelingenbewaring - 23
3.2.3	Forensische zorg - 24
3.2.4	Nazorginstellingen - 25
3.3	Herhaalde doorlichtingen en vervolgonderzoek - 27
3.3.1	Gevangeniswezen - 27
3.3.2	Forensische zorg - 28
3.3.3	Brandveiligheid justitiële inrichtingen - 28
4	Internationaal toezicht - 29
4.1	SPT - 29
4.2	CPT - 29
5	ISt in 2011 - 31
5.1	ISt in getal - 31
5.2	LoketISt - 31
5.3	Afscheid hoofdinspecteur ISt - 31
5.4	Inspectie Veiligheid en Justitie - 32
Bijlage 1	Vastgestelde rapporten en berichten - 33
Bijlage 2	Inspectieonderzoek in uitvoering - 35
Bijlage 3	Bezochte instellingen in 2011 - 37

Voorwoord

Votre nom, c'est vous!¹ Zeven jaar heeft de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) het toezicht op sanctietoepassing solide neergezet, ook naar internationale maatstaven van de Raad van Europa en de Verenigde Naties. De ISt heeft het toezicht op de sanctietoepassing een positie van onafhankelijkheid gegeven binnen de belangenvierhoek van de minister van Veiligheid en Justitie, de justitiabelen, de uitvoerders van de sanctietoepassing en de samenleving. In het toezicht weegt de ISt die verschillende belangen. Dat heeft de ISt een sterk merk gemaakt. Publieke taakuitvoering kan altijd beter, en wet- en regelgeving dienen naar hun aard te worden nageleefd.

Het toezicht op de sanctietoepassing zal vanaf 2012 worden voortgezet onder een nieuwe naam, de Inspectie Veiligheid en Justitie. Daarmee gaat het toezicht op de sanctietoepassing ook deel uitmaken van een groter geheel. Binnen dit nieuwe werkverband zal het toezicht op de sanctietoepassing, schatplichtig als het is aan de korte historie van de ISt, net zo solide en onafhankelijk blijven.

U leest het laatste op zichzelf staande inspectiejaarbericht van de ISt. Dit inspectiejaarbericht doet verslag van de staat van de sanctietoepassing zoals de ISt deze aantrof tijdens haar toezicht in het jaar 2011. Haar toezicht bestond uit doorlichtingen, themaonderzoeken, vervolgonderzoeken en tussentijds toezicht.

Het jaar 2011 was voor de ISt het eerste jaar van tussentijds toezicht. Elke inspectie moet bij voortduring letten op haar eigen effectiviteit. Dat kan op verschillende manieren. De ISt heeft ervoor gekozen om met tussentijds toezicht na te gaan wat het effect van haar toezicht is. Dat heeft ook geleid tot een nieuwe uitingsvorm van de ISt: het toezichtbericht. Een toezichtbericht brengt op de website van de ISt de uitkomst van een tussentijds toezicht voor het voetlicht of van de uitkomsten samen van een aantal tussentijdse toezichten op rij.

Op 30 juni 2011 nam de ISt afscheid van hoofdinspecteur mr. W.F.G. Meurs. De heer Meurs was hoofdinspecteur vanaf de oprichting van de Inspectie in januari 2005. Dit voorwoord sluit af met dank zeggen voor de weloverwogen wijze waarop de heer Meurs de ISt heeft neergezet.

M.P. Tummers
wnd. hoofdinspecteur

1 Inleiding

Dit inspectiejaarbericht doet verslag van de staat van de sanctietoepassing zoals de IST deze aantrof tijdens haar toezicht in het afgelopen inspectiejaar. Het toezicht bestond uit nieuwe doorlichtingen, themaonderzoeken, tussentijds toezicht, herhaalde doorlichtingen en vervolgonderzoeken.

Het jaarbericht is ingedeeld naar bevindingen van de Inspectie van nieuw toezicht enerzijds en naar bevindingen van terugkerend toezicht anderzijds. Nieuw toezicht bestaat uit doorlichtingen van locaties die de Inspectie niet eerder doorlichtte en uit themaonderzoek. Het terugkerend toezicht bestaat uit tussentijds toezicht, herhaalde doorlichtingen en vervolgonderzoeken.

Na de hoofdstukken nieuw en terugkerend toezicht volgt een hoofdstuk over het internationaal toezicht op de sanctietoepassing.

Het jaarbericht besluit met een hoofdstuk over de IST zelf.

Dit jaarbericht brengt onder meer een zevental hierna volgende thema's voor het voetlicht.

Tussentijds toezicht

Het jaar 2011 was voor de IST het eerste jaar dat de IST met tussentijds toezicht terugkeek naar de opvolgresultaten van haar toezicht. De opzet van tussentijds toezicht is om een jaar na het verschijnen van een inspectierapport of -bericht te bezien of alsnog een vervolgonderzoek is aangewezen of niet. Op zestien tussentijdse toezichten heeft de IST inmiddels driemaal tot een vervolgonderzoek besloten.

Beklag in justitiële inrichtingen

In het toezicht op de justitiële inrichtingen is een blijvende bevinding dat de afhandelingsduur van klachten van justitiabelen te lang is naar de maatstaven van de huidige regelgeving. De IST deed na een themaonderzoek naar de werkwijze van de commissies van toezicht (2009) een aantal aanbevelingen over de wijze van klachtafhandeling. In het bijzonder richtten de aanbevelingen zich op de termijn voor klachtafhandeling en op een herziening van de regelgeving in samenhang met de mogelijkheid om bemiddeling vooraf te laten aan beklag. De toenmalige staatssecretaris van Justitie nam alle aanbevelingen over.² De IST vraagt opnieuw aandacht voor de herziening van de regelgeving van beklag, waarvan bemiddeling deel uit zou moeten maken.

Modernisering gevangeniswezen

In herhaalde doorlichtingen van penitentiaire inrichtingen ziet de IST de ene keer grote vooruitgang mede aan de hand van het beleidsprogramma modernisering gevangeniswezen (MGW). De andere keer blijkt dat initiatieven vanuit MGW nog weinig beklijven en is er aanleiding tot vervolgonderzoek. Overigens moet in het gevangeniswezen integrale kwaliteitszorg nog van de grond komen. De sectoren Forensische Zorg en Jeugd zijn hierin met de certificering in het kader van de harmonisering van de kwaliteitsbeoordeling in de zorg (HKZ) al verder.

Bestuursrechtelijke vreemdelingenbewaring

In een doorlichting van een nieuw detentiecentrum voor vreemdelingenbewaring ziet de IST al meer het bestuursrechtelijke karakter van de vreemdelingenbewaring terug. Tijdens het tussentijds toezicht volgend op eerdere doorlichtingen van bestaande detentiecentra laat de tenuitvoerlegging van de vreemdelingenbewaring nog het nodige te wensen over en onderscheidt deze zich nog te weinig van de strafrechtelijke detentie in het gevangeniswezen.

Veiligheid in forensische zorg

Blijkens tussentijds toezicht en vervolgonderzoek is de Forensische Zorg erop vooruit gegaan. Uit nieuwe doorlichtingen blijkt wel dat de interne veiligheid meer aandacht nodig heeft.

Reclasseringstoezicht

De reclassering heeft haar advies- en toezichttaken opnieuw ingericht. Met interne audits houdt de reclassering de verbetering in het oog. Een eerste doorlichting van een reclasseringsregio geeft als uitkomst dat de uitvoering van de toezichttaak van de reclassering nog versterkt kan worden.

Aanbevelingen uit het inspectiejaarbericht 2010

Het deel van dit jaarbericht over uitkomsten van terugkerend toezicht opent met de stand van zaken rondom de aanbevelingen uit het inspectiejaarbericht 2010. De IST vraagt daar met name aandacht voor arrestanten als te verbijzonderen doelgroep binnen het gevangeniswezen. De helft van de jaarlijkse instroom in het gevangeniswezen bestaat uit arrestanten.

2 Nieuw toezicht in 2011

2.1 Nieuwe doorlichtingen van justitiële inrichtingen

2.1.1 *Gevangeniswezen*

In 2011 stelde de Ist van een drietal inrichtingen voor de eerste maal een doorlichtingsrapport op. Dat waren:

- PI Krimpen aan den IJssel;
- PI Vught;
- PI Achterhoek locatie De Kruisberg.

Tijdens haar zevenjarig bestaan heeft de Ist alle penitentiaire inrichtingen wel eens doorgelicht. Met de doorlichting van PI Utrecht locatie Wolvenplein in januari 2012 sluit de Ist de reeks van eerste doorlichtingen af.ⁱ

Afhandelingsduur klachten te lang

Over het geheel genomen is de Ist positief over de drie in 2011 doorgelichte inrichtingen. Bij de grotere inrichtingen, Krimpen aan den IJssel en Vught, signaleert de Ist een lange afhandelingsduur van de klachten van gedetineerden bij de commissie van toezicht (cvt). Dat ligt niet altijd aan de inrichting, vaak is ook de onderbezetting van het secretariaat van de cvt de oorzaak.

Een lange afhandelingsduur van klachten komt overigens ook voor in de sectoren vreemdelingenbewaring en de forensische zorg. In 2008 deed de Ist een themaonderzoek naar het functioneren van de cvt's. Vorig jaar hebben de cvt's een gedragscode vastgesteld voor leden van de cvt's.

Rapporteren moet beter

De kwaliteit van de rapportages over gedetineerden vraagt om verbetering, net als het multidisciplinaire overleg waar die rapportages besproken worden om invulling te geven aan de detentie- en reïntegratieplannen van de individuele gedetineerden. De kwaliteit van de rapportages neemt nog meer in belang toe omdat de rapportages nodig zijn voor de invulling van de gewenste persoonsgerichte aanpak in het gevangeniswezen.

Onderhoud weerbaarheid en teamoverleg

Een zorgpunt blijft het onderhoud van de fysieke fitheid en weerbaarheid van het personeel mede door toedoen van de geringe deelname aan de oefening van praktisch penitentiair optreden. Ook de deelname aan het teamoverleg is onvoldoende.

Overigens ziet de Ist bij inrichtingen die in het kader van het beleidsprogramma Modernisering Gevangeniswezen (MGW) een nieuw personeelsrooster hebben ingesteld wel al verbetering in de deelname aan sport en overleg.

2.1.2 *Vreemdelingenbewaring*

Bestuursrechtelijk karakter al meer zichtbaar

Binnen de vreemdelingenbewaring voerde de Ist één nieuwe doorlichting uit, bij het nieuwe Detentiecentrum Rotterdam. De Ist concludeert dat het DC Rotterdam de vreemdelingenbewaring naar behoren ten uitvoer legt binnen de landelijk geldende normen. In 2010 berichtte de Ist dat de bestuursrechtelijke vreemdelingenbewaring

ⁱ De Ist zal in 2012 nog het militair penitentiair centrum te Stroe doorlichten.

zich nog onvoldoende onderscheidde van strafrechtelijke detentie. In de doorlichting van DC Rotterdam kwam het bestuursrechtelijke karakter van de vreemdelingenbewaring al meer naar voren. Dat uitte zich onder meer in mogelijkheden voor een meer zinvolle dagbesteding van de vreemdelingen. Ook heeft de directie een omslag weten te bewerkstelligen in de bejegeningshouding van de medewerkers jegens de ingesloten vreemdelingen.

Afhandelingsduur klachten te lang en rapporteren kan beter

Ook bij het DC Rotterdam signaleert de IST een lange afhandelingsduur van de klachten en ziet de IST nog belangrijke verbetermogelijkheden in de rapportage over het verblijf van de vreemdelingen.

Private samenwerking voor- en nadelen

Bijzonder aan het nieuwste detentiecentrum is dat het de eerste justitiële inrichting in Nederland is die door middel van publiek-private samenwerking (PPS) is aanbesteed, niet alleen voor het ontwerp en de bouw maar ook, voor een periode van 25 jaar, voor het onderhoud en de facilitaire dienstverlening. Voordelig blijkt dat onvolkomenheden in bijvoorbeeld het onderhoud van het gebouw snel worden opgelost. Nadelig blijkt dat het niet eenvoudig is om veranderingen aan te brengen in niet voorziene omstandigheden. De financiële consequenties van een aanpassing worden voor de hele looptijd van de aanbesteding doorberekend en dat kan een drempel opwerpen om de verandering door te voeren.

2.1.3

Forensische zorg

Goede toerusting

De Inspectie voerde het afgelopen inspectiejaar bij vier instellingen in de forensische zorg voor de eerste maal een doorlichting uit. Het ging om het FPC 2landen, de locatie Overmaze van FPC De Rooyse Wissel en om de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel in De Woenselse Poort en in FPK de Beuken. De IST trof goed toegeruste inrichtingen aan. Zij voldoen nagenoeg volledig aan de normen en verwachtingen van de Inspectie.

Afhandelingsduur klachten te lang

Ook de forensische zorg kampt met een veel te lange duur van de afhandeling van klachten van tbs-gestelden. Veelal ligt de oorzaak daarvan bij de administratieve afhandeling bij de cvt.

Interne veiligheid en administratieve lastendruk

Op het aspect interne veiligheid is de inspectie kritisch. De tbs-gestelden geven in enkele gevallen tijdens de doorlichtingen uiting aan gevoelens van onveiligheid. Het personeel is relatief jong en onervaren en is in sommige gevallen om uiteenlopende redenen te weinig aanwezig op de verblijfsafdelingen van de tbs-gestelden. Door toedoen van de vele administratieve werkzaamheden verbonden aan verlofaanvragen en -evaluaties hebben de behandelverantwoordelijken minder contact met tbs-gestelden dan ze nodig vinden.

2.1.4

Jeugdetentie

Na omvangrijke themaonderzoeken bij de justitiële jeugdinrichtingenⁱⁱ is de IST in 2011, in samenwerking met IJZ, IGZ, IvhO en ISZW, begonnen met het doorlichten van justitiële jeugdinrichtingen. De eerste jeugdinrichting die is doorgelicht, is het Forensisch Centrum Teylingereind.

ⁱⁱ Veiligheid in justitiële inrichtingen (2007, 2010), Uitvoering verlofbeleid justitiële jeugdinrichtingen (2009).

Door onder andere de capaciteitsreductie voor justitiële jeugdinrichtingen heeft Teylingereind roerige tijden gekend. De doorlichting leidt tot kritische oordelen over de kwaliteit van het onderwijs, de agressiebeheersing, de stabiliteit van het personeelsbestand van de groepsleiding en de controle op de insluitingsgegevens. Teylingereind heeft in de doorlichting ook laten zien dat het op veel onderdelen voor een behoorlijke sanctietoepassing zorgt. De rechtspositie van de jeugdige is voor een groot deel goed gewaarborgd en de jongeren ondergaan een zorgvuldige screening. De omgang met jongeren en de inspanningen die Teylingereind levert voor de reïntegratie van jongeren, zijn overwegend op orde.

Lering uit incidenten

De vijf rijksinspecties die samenwerken in het toezicht op de justitiële jeugdinrichtingen (IJZ, Ist, IGZ, IvHO, en ISZW), hebben in 2011 de tien jeugdinrichtingen beoordeeld op het systematisch leren van incidenten. De jeugdinrichtingen stellen periodiek een rapportage op met daarin de registraties van incidenten, de analyses van de incidenten en de verbeteracties die de inrichting naar aanleiding hiervan heeft ingezet. De inspecties hebben de rapportages beoordeeld en elke inrichting aandachtspunten teruggemeld om de lering uit incidenten te verbeteren.

Uit de beoordeling blijkt dat de jeugdinrichtingen verschillen in de mate waarin ze leren van incidenten, maar dat er veelal een goede basis ligt om tot verbetering te komen. Voor een groot deel van de jeugdinrichtingen blijkt dat de registratie van incidenten nog niet helemaal volledig is. Daarnaast verdient de rubricering van incidenten verbetering. Zonder een deugdelijke registratie is een analyse van incidenten en het bepalen van inhoudelijke verbeteracties niet goed mogelijk. Enkele goede uitzonderingen daargelaten analyseren de jeugdinrichtingen nog onvoldoende casusoverstijgend. De jeugdinrichtingen verkennen achterliggende oorzaken nog niet voldoende en verbeteracties vloeien veelal niet logisch voort uit de registratie en analyses.

2.2 Detentiethema's

De Ist bracht 2011 vier inspectierapporten uit van themaonderzoek. De thema's waren:

- meerpersoonscelgebruik;
- voeding ingeslotenen;
- dienstverlening shared service centers justitiële inrichtingen;
- voorwaardelijk invrijheidstelling.

Verder hebben de IGZ en Ist in 2011 de samenwerking voortgezet in het stimuleringstraject "Doorzorg" met zogenoemde proeftoetsingen.

Meerpersoonscelgebruik

Uitzondering of standaard

Binnen het gevangeniswezen worden gedetineerden in gesloten inrichtingen slechts in beperkte mate op een meerpersoonscel (mpc) ondergebracht. Momenteel bevindt 15% van alle plaatsen in gesloten inrichtingen zich op meerpersoonscellen. Daar staat tegenover dat 97% van alle ingeslotenen in detentiecentra voor vreemdelingen permanent op een meerpersoonscel verblijven.

Het verschil in toepassing van mpc tussen het gevangeniswezen en de vreemdelingenbewaring is opmerkelijk. Waar mpc in het gevangeniswezen op beperkte schaal voorkomt, wordt het in de vreemdelingenbewaring standaard en gedurende het gehele verblijf in een detentiecentrum toegepast. De Inspectie constateert dat die handelwijze op gespannen voet staat met de European Prison Rules (door de Raad van Europa opgestelde regels, die overigens geen dwingende rechtskracht hebben). De Inspectie is ook van mening dat het standaard toepassen van mpc niet strookt met het kabinetsstandpunt dat het bestuursrechtelijke karakter van de vreemdelingenbewaring meer nadruk dient te krijgen en dat die bewaring in vergelijking met strafrechtelijke detentie niet als onnodig belastend wordt ervaren. In het nieuwe detentiecentrum Rotterdam zijn de meerpersoonscellen met 14 m² wel groter dan de gemiddelde standaardcel van 10 m².

De aanbeveling van de Ist om het in de toekomst tenminste mogelijk te maken dat vreemdelingen die daaraan behoefte hebben na verloop van tijd om humanitaire redenen op een eenpersoonscel worden geplaatst, heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie niet overgenomen.³

Screening vanuit epc of mpc

Hoewel het meerpersoonscelgebruik inmiddels aanvaard is, is de toepassing ervan in de praktijk echter heel verschillend. De Ist signaleert onder meer het belang van een goede screening en selectie. Bij voorkeur vindt die screening en selectie vanuit een eenpersoonscel plaats. In de centra voor vreemdelingenbewaring is het de standaardwerkwijze dat vreemdelingen direct bij binnenkomst op een meerpersoonscel worden geplaatst. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven dat de voorkeurswijze van screening uit praktische overwegingen niet mogelijk is bij de vreemdelingenbewaring.⁴

Ook in gevangenisafdelingen worden gedetineerden direct bij binnenkomst op een meerpersoonscel geplaatst. Dat komt met name doordat arrestanten rechtstreeks van buiten in het gevangenisregime stromen. Dat regime kent, in tegenstelling tot een huis van bewaring, veelal geen inkomstenafdeling. De aanbeveling aan de sector Gevangeniswezen zeer kort verblijvende arrestanten en zeer langgestraften uit te sluiten van meerpersoonscelgebruik heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie niet zonder meer overgenomen.⁵ Langgestraften komen de laatste vier maanden van hun straf samen met de kortgestrafte arrestanten in een

gevangenisafdeling die is aangewezen voor kortverblijvenden (zie ook 3.1 Arrestanten en 3.3.1 PI Breda).

Gezamenlijke maaltijd als zinvolle dagbesteding

In justitiële inrichtingen uiten ingeslotenen steevast hun misnoegen over het eten en de winkelprijzen. In het Inspectiejaarbericht 2010 besteedde de Ist al aandacht aan de winkelprijzen. Tijdens haar inspecties in 2010 trof de Ist beduidend meer misnoegen over het eten, zowel over de niet toereikende hoeveelheid als over de kwaliteit ervan. Dat was aanleiding voor het instellen van een themaonderzoek naar voeding voor ingeslotenen.

Over voeding voor ingeslotenen bestaat niet veel normstellende wet- of regelgeving om aan te toetsen. Qua verstrekte voeding zijn er aanmerkelijke verschillen tussen de sectoren GW en vreemdelingenbewaring ten opzichte van de sectoren Forensische Zorg en Jeugd. Een vergelijking van die verschillen levert verbeterpunten op die het overwegen waard zijn. Immers de uitgaven voor voeding vormen een miniem deel van de totale insluitingskosten en voeding is wel een bepalend element in de dag van een ingeslotene. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie onderkent dat de bereiding van en het gezamenlijk gebruiken van de maaltijd een belangrijke opvoedkundige en behandelinhoudelijke waarde kan hebben, maar beperkt zich daarin tot de sectoren Forensische Zorgen Jeugd.⁶ Daarmee neemt hij de suggestie van de gezamenlijke maaltijd als zinvolle dagbesteding voor het Gevangeniswezen en de vreemdelingenbewaring niet over.

Shared Service Centers voor justitiële inrichtingen

De Shared Service Centers van DJI, SSC-DJI en SSC-I,ⁱⁱⁱ leveren sinds 2005 ondersteunende diensten op het gebied van personeelszaken, financiën, inkoop en ICT aan de justitiële inrichtingen. Door standaardisatie van de verschillende processen kan uitbesteding daarvan aan de SSC's schaalvoordelen opleveren. Signalen van inrichtingen en commissies van toezicht gaven de Inspectie aanleiding tot het uitvoeren van een themaonderzoek naar het functioneren van de SSC's. De vraag daarbij was of de SSC's een onverstoorde voortgang van de insluitingsprocessen in de inrichtingen mogelijk maken. Uit het onderzoek blijkt dat het probleemoplossend vermogen van de inrichtingen er voor zorgt dat de uitvoering van de SSC-processen geen structureel afbreuk doet aan de rechtspositie van justitiabelen, de interne veiligheid en maatschappijbeveiliging. De bedrijfsvoeringsprocessen van de SSC's zijn in een hogere mate gestandaardiseerd dan de primaire processen in de inrichtingen. De inrichtingen kiezen bij een dreigende verstoring van hun insluitingsprocessen voor een eigen oplossing die veelal buiten de gestandaardiseerde SSC-paden omgaat.

Vertrouwensbasis voor voorwaardelijke invrijheidstelling

De voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.) heeft per 1 juli 2008 de vervroegde invrijheidstelling vervangen van gedetineerden met een gevangenisstraf van meer dan één jaar. De nieuwe v.i.-regeling beoogt met het toekennen van voorwaarden aan de invrijheidstelling de kans op recidive te beperken en daarmee de maatschappijbeveiliging te vergroten.

In een themaonderzoek naar de uitvoering van v.i. concludeert de Inspectie dat zij een werkpraktijk heeft aangetroffen die een basis verschaft om tot een goede uitvoering te komen.

Met de nieuwe v.i.-regeling moeten verschillende soorten organisaties elkaar vinden in nieuwe samenwerkingsverbanden. Voor penitentiaire inrichtingen is hun adviesrol

ⁱⁱⁱ SSC-I verzorgt de ontwikkeling en het beheer van de applicaties, infrastructuur en werkplekken die worden gebruikt door alle medewerkers van DJI. SSC DJI verzorgt de overige ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen.

aan het OM nieuw. De reclasseringsorganisaties zijn al vertrouwd met hun rol in advies en toezicht en hebben profijt van het doorgevoerde Redesign Toezicht. Het OM heeft zijn nieuwe taak ondergebracht in een landelijke Centrale Voorziening v.i. (CVvi) bij het ressortsparket Arnhem.

De IST oordeelde minder positief op de aspecten rechtspositie gedetineerden en reïntegratie en ziet daar mogelijkheden tot verbetering. Zo blijft de informatievoorziening aan de gedetineerden nog achter. De beperkte informatie-uitwisseling tussen reclassering en penitentiaire inrichting over de v.i.-kandidaat maakt dat het toezicht niet altijd aansluit op de nazorginspanningen van het gevangeniswezen. Zo gaan resultaten van eerdere inspanningen verloren of boeten aan effectiviteit in. Ten tijde van het onderzoek waren de aantallen v.i.-zaken per penitentiaire inrichting of reclasseringsinstelling op nagenoeg alle bezochte locaties nog relatief beperkt. Ook voor een goede uitvoering van de v.i. is interne multidisciplinaire bespreking in het MDO^{iv} van belang. Het programma Modernisering Gevangeniswezen (MGW) werkt aan de kwaliteitsverbetering van het MDO.

Ook het WODC liet een onderzoek uitvoeren naar de v.i. Het onderzoek beschouwde de v.i.-praktijk in de periode april 2009 – juli 2011. Het onderzoek concludeert dat de v.i. goed verloopt en dat er geen aanwijzingen zijn voor structurele tekortkomingen. Ook bij dit onderzoek geldt de beperking van kleine aantallen. In 2010 kwamen 2,1% van de uitgestroomde gedetineerden in aanmerking voor v.i. De uitstroom van gedetineerden korter dan één jaar gestraft is nu eenmaal veel groter.

Zorg over doorzorg

Inmiddels loopt drie jaar een gezamenlijk stimuleringstraject van de IGZ en de IST onder de naam "Verantwoorde ketenzorg voor delictplegers met psychische en/of psychiatrische problematiek". Het traject wordt ook kortweg aangeduid met "doorzorg" omdat het als doel heeft continuïteit te bereiken in de zorg voor deze specifieke groep gedetineerden ongeacht de setting waarin de persoon verblijft. In 2011 hebben twee regio's, Assen en Breda, meegewerkt aan een proefvoetsing op doorzorg. Bij de proefvoetsingen zijn de inspecties op netwerk- en casusniveau nagegaan hoe het met de doorzorg in deze regio's is gesteld. Globale uitkomst van deze onderzoeken is dat verbetering noodzakelijk is op het gebied van continuïteit van plan en regisseur, volgens het principe 1 delictpleger - 1 plan - 1 regisseur. Ook dienen er betere afspraken te komen tussen DJI en de GGZ-sector over informatie-uitwisseling bij start en einde van detentie en zorg. De twee proefvoetsingen vormden de afronding van het stimuleringstraject.

Momenteel bezinnen beide inspecties zich op de inrichting van het toezicht op doorzorg voor delictplegers met psychische en psychiatrische problematiek.

^{iv} In het MDO spreken verschillende disciplines, penitentiair inrichtingswerkers, trajectbegeleiders, nazorgmedewerkers en de medische dienst over het detentie- en reïntegratieplan van een gedetineerde.

2.3 Nieuwe doorlichtingen van reclassering en nazorginstellingen

Reclasseringstoezicht kan beter

Met de doorlichting van de reclassering Zeeland in 2011 heeft de Ist een nieuwe reeks geopend van doorlichtingen van de reclassering. Daarvoor heeft de Ist het toetsingskader voor de reclassering geactualiseerd onder meer vanwege het doorgevoerde herontwerp van het reclasseringstoezicht. De doorlichting leert dat de praktijk van het reclasseringstoezicht in Zeeland nog versterkt kan worden, zowel bij de unit van Reclassering Nederland als bij de unit van de verslavingsreclassering Emergis.

Kleinschalige nazorg werkt goed

De DEMO-instellingen verzorgen in kleinschalig verband nazorg in extramurale trajecten voor justitiabelen. DEMO staat voor de stichtingen DOOR, Exodus, Moria en Ontmoeting. De Inspectie lichtte in 2011 Exodus Groningen en Ontmoeting door. Over het algemeen hebben deze stichtingen de nazorgprocessen goed georganiseerd. De medewerkers leveren gedreven een bijdrage aan de reïntegratie van de justitiabelen.

3 Terugkerend toezicht in 2011

3.1 Aanbevelingen Inspectiejaarbericht 2010

In het Inspectiejaarbericht 2010 deed de ISt een aantal aanbevelingen. De mate van opvolging van die aanbevelingen bemerkt de ISt vanzelfsprekend in haar vervolgtoezicht. Sommige onderwerpen keren dan ook elders in dit jaarbericht terug naar aanleiding van het toezicht in 2011.

Arrestanten

Meermaals vroeg de Inspectie aandacht voor arrestanten als specifieke doelgroep. Van de gedetineerden die per jaar instromen bestaat ongeveer de helft uit arrestanten. Gezien hun korte verblijf bezetten zij slechts een beperkt deel van de detentiecapaciteit. De toenmalige staatssecretaris van Justitie rekende erop dat de nieuwe indeling van doelgroepen van het programma Modernisering Gevangeniswezen in onder meer kortverblijvenden en langverblijvenden afdoende recht zou doen aan arrestanten als doelgroep.⁷ De ISt constateert dat de arrestanten een te verbijzonderen doelgroep blijft binnen de groep kortverblijvenden. Arrestanten vragen om een andere aandacht dan de andere kortverblijvenden. Arrestanten stromen rechtstreeks van buiten het gevangenisregime in. De groep kortverblijvenden bestaat verder uit kortgestraften die instromen van een huis van bewaring en langgestraften die instromen vanuit een gevangenisafdeling voor langverblijvenden om de laatste vier maanden uit te zitten nabij hun plaats van vestiging. Specifiek voor arrestanten geldt ook een inkomstenproblematiek op meerpersoonscellen (zie ook 2.2 Meerpersoonscelgebruik).

Huisregels

Hier en daar ziet de ISt in inrichtingen actuele en ook vertaalde huisregels. Ook hoort de ISt dat inrichtingen geholpen zouden zijn met een landelijk actueel en vertaald basisdocument dat zij desgewenst kunnen aanvullen met voor de inrichting specifieke zaken.

Gedetineerde-informatie vanuit de afdeling zorg

Verblijfsafdelingen geven te kennen vanuit de afdeling zorg niet afdoende geïnformeerd te worden over te verwachten gedrag van een gedetineerde veroorzaakt door medische problematiek. Landelijk kan een handreiking helpen hoe hierin om te gaan met beperkingen voorkomend uit het medisch beroepsgeheim.

Bezoekinformatie

De website van de Dienst Justitiële Inrichtingen voorziet inmiddels weer in praktische informatie voor bezoekers van inrichtingen.

Kinderbezoek

Waar het nieuwe dagprogramma is ingevoerd is er inmiddels meer gelegenheid voor kinderen om hun gedetineerde ouder te bezoeken.

Motiverende bejegening

Inrichtingen geven gevarieerd gevolg aan de training motiverende bejegening. Bij de ene inrichting sorteert de training door continuïteit in gesprek en coaching een zichtbaar effect, bij de andere inrichting is het bij een training gebleven.

Commissie van toezicht vervoer justitiabelen

De commissie van toezicht voor de Dienst Vervoer en Ondersteuning is nog niet bevoegd tot klachtbehandeling. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming zal over dit onderwerp in 2012 adviseren.

3.2 Tussentijds toezicht 2011

Na een evaluatie van het nieuwe instrument tussentijds toezicht met een tweetal pilots in 2010 kijkt de Ist vanaf 2011 met tussentijds toezicht terug naar de opvolgresultaten van haar toezicht in het voorgaande jaar. De opzet van tussentijds toezicht is om een jaar na het verschijnen van een inspectierapport of -bericht te bezien of alsnog een vervolgonderzoek is aangewezen of niet. De Ist neemt dat besluit aan de hand van de mate waarin een inrichting of instelling eerder gesignaleerde problematiek heeft aangepakt. Het resultaat van tussentijds toezicht publiceert de Ist op haar website bij het betreffende inspectierapport in de vorm van een brief aan de directie van de inrichting of instelling.

3.2.1 *Gevangeniswezen*

Op zes doorlichtingen bij penitentiaire inrichtingen in 2010 volgde een tussentijds toezicht:

- PI Rijnmond locatie De Schie;
- PI Utrecht locatie Nieuwegein;
- PI Veenhuizen locatie Esserheem;
- PI Arnhem locatie De Berg;
- PI Alphen aan den Rijn;
- PI Amsterdam Overamstel.

Het tussentijds toezicht bij deze zes inrichtingen leidt tot een vervolgonderzoek bij PI Amsterdam Overamstel (Zie ook Toezichtbericht PI Amsterdam Overamstel, Tussentijds toezicht, februari 2012.). PI Overamstel kampt met een aanhoudend hoog personeelsverzuim en een per 1 mei 2012 in te voeren nieuw personeelsrooster en dagprogramma zal moeten bijdragen aan het opvolgen van belangrijke en nog openstaande aanbevelingen.

De overige inrichtingen hebben het merendeel van de aanbevelingen uit de doorlichtingsrapporten opgepakt. Het tussentijds toezicht leidde wel tot aandachtspunten voor die inrichtingen. De Ist vraagt aan PI De Schie en PI Nieuwegein aandacht voor de interne communicatie. Aan PI De Berg en PI Alphen aan den Rijn vraagt de Ist aandacht voor voldoende aanbod van arbeid voor gedetineerden. PI Esserheem moet specifiek aandacht geven aan de interne veiligheid.

3.2.2 *Vreemdelingenbewaring*

In 2010 bracht de Ist de resultaten van een drietal doorlichtingen van centra voor vreemdelingenbewaring bijeen in een samenvattend inspectiebericht over de vreemdelingenbewaring (De tenuitvoerlegging van de vreemdelingenbewaring, september 2010). De drie centra zijn:

- DC Oude Meer;
- DC Zaandam;
- DC Zeist.

Het tussentijds toezicht bij deze drie centra leidt tot een vervolgonderzoek bij DC Zeist in 2013. Punt van zorg bij DC Zeist is onder meer de beperkte ventilatiemogelijkheid van de cellen in gebouw 4. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft de Tweede Kamer inmiddels bericht over de planning van werkzaamheden in gebouw 4.⁸ Voorzien is onder meer dat eind februari 2012 alle in gebruik zijnde cellen beschikken over directe toegang van buitenlucht. DC Oude Meer en DC Zaandam vormen samen DC Noord-Holland en zullen gezamenlijk vervangen worden door één nieuw detentiecentrum op Schiphol-West.

Ook de resultaten van het tussentijds toezicht heeft de Ist bijeengebracht in een samenvattende publicatie, een toezichtbericht (Tussentijds toezicht centra voor vreemdelingenbewaring, januari 2012). Hoewel er flinke verbeterlagen zijn gemaakt en veel aanbevelingen tot gerealiseerde verbeteringen hebben geleid, resteren er ook nog een aantal verbeterpunten voor de vreemdelingenbewaring.

Dagbesteding

Het activiteitenprogramma is in een aantal opzichten verbeterd en zal met de ingebruikname van nieuwgebouwde of verbouwde detentiecentra naar verwachting verder verbeteren. Punt van aandacht blijft het bieden van een zinvolle dagbesteding met voldoende variëteit aan activiteiten. Zeker in vergelijking met het gevangeniswezen, waar wekelijks minimaal 43 uren aan activiteiten zijn geprogrammeerd, blijft het aanbod van activiteiten in de detentiecentra beperkt. De discrepantie met het gevangeniswezen is zelfs nog vergroot doordat inmiddels in penitentiaire inrichtingen op twee doordeweekse dagen een avondprogramma is ingevoerd. Een kleiner verschil tussen gevangeniswezen en vreemdelingenbewaring is dat op meerpersoonscellen binnen het gevangeniswezen doorgaans twee tv's beschikbaar zijn en dat in de vreemdelingenbewaring één toestel gedeeld moet worden.

In december 2011 kondigde de Nationale Ombudsman een onderzoek aan naar de behoorlijkheid van het regime van de vreemdelingenbewaring.

Plaatsing in afzondering

Tijdens de doorlichtingen van detentiecentra in 2009 en 2010 heeft de Ist gesignaleerd dat vreemdelingen veelvuldig worden afgezonderd. Dit heeft geleid tot de aanbeveling om het relatieve aantal plaatsingen in afzondering te gaan monitoren en te streven naar een reductie daarvan. Deze aanbeveling is opgevolgd. Alle detentiecentra sturen inmiddels op beperking van het aantal afzonderingen en van de duur daarvan. De Ist heeft momenteel een themaonderzoek in uitvoering naar plaatsing in straf- of afzonderingscel.

Veiligheidsprotocol ziekenhuistransport

Vreemdelingen worden standaard met koppelboeien en/of broekstok naar een ziekenhuis vervoerd. Het komt ook nog regelmatig voor dat vreemdelingen om die reden afzien van ziekenhuisbezoek. Het protocol voor ziekenhuistransport moet daarvoor worden aangepast.

Multidisciplinair vreemdelingenoverleg

De Ist raadde destijds aan om in een multidisciplinair vreemdelingenoverleg alle vreemdelingen gedurende hun verdere verblijf periodiek te bespreken. Punt van aandacht is de algemene invoering van zo'n periodieke bespreking. Daarbij hoort ook dat detentietoezichthouders adequaat rapporteren over de ingesloten vreemdelingen. Er is inmiddels wel een nieuwe digitale rapportagefaciliteit voor de vreemdelingenbewaring ontwikkeld in het DJI-informatiesysteem TULP, maar de kwaliteit van de rapportage schiet nog vaak tekort.

3.2.3

Forensische zorg

In 2010 publiceerde de Ist de resultaten van een achttal doorlichtingen van centra voor forensische psychiatrie in een samenvattend inspectiebericht over de tbs-klinieken (De tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel, december 2009).

Die acht centra zijn:

- Van der Hoevenkliniek;
- FPC de Kijvelanden;
- FPC Dr. S. van Mesdag;
- FPC Oldenkotte;
- FPC Oostvaarderskliniek;
- FPC Pompekliniek;
- FPC De Rooyse Wissel;
- FPC Veldzicht.

Bij FPC Oldenkotte volgde op de doorlichting al een vervolgonderzoek (zie 3.3.2). Tijdens het tussentijds toezicht bij de overige zeven centra kon de IST constateren dat driekwart van de aanbevelingen is opgevolgd. Het tussentijds toezicht bij de zeven centra leidt tot een vervolgonderzoek bij FPC Veldzicht in 2012 (Zie ook Toezichtbericht forensisch psychiatrische centra, Tussentijds toezicht, september 2011.).

Toegangscontrole personeel

Eén aanbeveling, die de IST aan vrijwel alle klinieken heeft gedaan, is bij geen van de acht klinieken tot uitvoering gekomen. Het betreft de wenselijkheid om (al dan niet steekproefsgewijze) toegangscontrole in te voeren van de eigen medewerkers van fpc's en van de door hen meegebrachte goederen.

In reactie op het toezichtbericht⁹ brengt de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie zijn voornemen naar voren om te komen tot een expliciete wettelijke grondslag voor incidentele dan wel structurele toegangscontrole bij de tbs-gestelden, het personeel en de bezoekers van de instellingen, alsmede op de door hen meegebrachte goederen. Beoogd is de wettelijke grondslag op te nemen in de Wet Forensische Zorg, die naar verwachting 1 januari 2013 in werking zal treden.

3.2.4 Nazorginstellingen

Bij de nazorginstellingen vond één tussentijds toezicht plaats, bij de Stichting DOOR.

Het tussentijds toezicht leidde niet tot een vervolgonderzoek. De uitkomsten van de doorlichting waren al bovengemiddeld positief. Uit het tussentijds toezicht bleek dat het beperkte aantal aanbevelingen actief is opgepakt.

3.3 Herhaalde doorlichtingen en vervolgonderzoek

3.3.1 *Gevangeniswezen*

Vooruitgang met Modernisering Gevangeniswezen

De IST voerde in 2011 een doorlichting uit bij PI Leeuwarden en een vervolgonderzoek bij PI Breda. Beide inrichtingen boekten veel vooruitgang.

Naar aanleiding van een doorlichting in 2006 en een vervolgonderzoek in 2008 werd PI Leeuwarden (v/h De Marwei) blootgesteld aan veel kritiek. PI Leeuwarden heeft daarop een verbetertraject ingezet en heeft daarbij ook het programma Modernisering Gevangeniswezen (MGW) aangegrepen om tot verandering te komen. Dat heeft zichtbaar tot verbetering en vooruitgang geleid, met name op die aspecten waarop de IST eerder onvoldoende resultaat zag. Dat zijn bejegening, personeelsmanagement, communicatie en integriteit. Op het aspect maatschappelijke reïntegratie blijft PI Leeuwarden wel nog achter, maar ook hier is de verwachting dat de inrichting onder meer met behulp van MGW een kwaliteitsverbetering zal bereiken met de implementatie van de detentie- en reïntegratieplannen voor elke gedetineerde.

Na een tussentijds toezicht in 2010 bij PI Breda (pilot) besloot de IST tot een vervolgonderzoek bij PI Breda in 2011. Uit het vervolgonderzoek blijkt dat PI Breda veel achterstallig onderhoud heeft aangepakt, maar ook dat nog veel in uitvoering is of nog een voornemen is. Het is PI Breda gelukt veranderingen in gang te zetten samen met de implementatie van MGW-beleid. Op het aspect dat met name de aanleiding vormde voor het instellen van een vervolgonderzoek, de veiligheid, is het minste aangepakt. Er is goede wil en er zijn voornemens, maar op het terrein van de veiligheid heeft PI Breda nog niet het gewenste niveau bereikt. Een uitvloeisel van MGW is een bestemmingswijziging van PI Breda voor mannelijke gedetineerden: gevangenis voor kortverblijvenden. Dat leidt tot een nieuwe en ongewenste praktijk van samenplaatsen van arrestanten op meerpersoonscellen in de nieuwere bouw van PI Breda zonder een inkomstenperiode op een eenpersoonscel. Op deze afdelingen verblijven ook langer gestraften die de laatste vier maanden van hun straf uitzitten, een ongelukkige combinatie (zie ook 2.2 Meerpersoonscelgebruik en 3.1 Arrestanten).

Vervolgonderzoek aangekondigd

De IST voerde in 2011 een doorlichting uit bij PI Amsterdam locatie Havenstraat en bij PI Middelburg locatie Torentijd. Bij beide inrichtingen stelt de IST in 2012 een vervolgonderzoek in.

De IST lichtte PI Havenstraat eerder door in 2005. Tijdens de doorlichting in juni 2011 bleek de verbetering ten opzichte van 2005 beperkt. De gedetineerden krijgen nog steeds een te beperkt dagprogramma aangeboden en de verbetering in het naleven van de veiligheidsvoorschriften is niet voldoende. Daarnaast signaleerde de IST een gebrekkig onderhoud aan een aantal technische beveiligingsmiddelen. In reactie op het doorlichtingrapport bericht de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de Tweede Kamer¹⁰ dat de Havenstraat samen met DJI en de Rijksgebouwendienst ervoor zal zorgen dat de gesignaleerde tekortkomingen van de technische installaties binnen een half jaar zijn verholpen.

De IST lichtte PI Torentijd eerder door in 2006. Tijdens de doorlichting in juli 2011 bleek de omgang met gedetineerden er sinds 2006 op achteruit gegaan en nu nog maar beperkt aan de verwachtingen van de IST te voldoen. Daarnaast heeft de

doorlichting een groot aantal verbeterpunten opgeleverd voor PI Torentijd, maar ook voor DJI zoals de verbetering van het cameratoezicht.

3.3.2 *Forensische zorg*

De Ist lichtte FPC Oldenkotte eerder door in 2008. In april 2011 volgde een vervolgonderzoek. In drie jaar tijd is veel verbeterd. FPC Oldenkotte is op dit moment een stabiele en meer coherente organisatie. De interne communicatie is enorm verbeterd en het fpc heeft veel geïnvesteerd in het personeel en in kwaliteitsmanagement (HKZ-certificering). Ook ten aanzien van het behandelbeleid is het nodige verbeterd. De invoering van individuele trajectkaarten ziet de Ist als een 'best practice' waar andere fpc's wellicht gebruik van kunnen maken. Het proces van verlofaanvraag en -evaluatie is fors verbeterd ten opzichte van 2008. Ten tijde van het vervolgonderzoek bleek het aantal klachten te zijn teruggebracht tot een derde van het niveau in 2007. Ook hier slaagt de commissie van toezicht er nog regelmatig niet in om de wettelijke afhandelingstermijn van vier weken te halen.

3.3.3 *Brandveiligheid justitiële inrichtingen*

In 2006 en in 2007 onderzochten de VROM-inspectie, de Arbeidsinspectie, de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de Ist de brandveiligheid van justitiële inrichtingen. In 2011 rapporteerden zij over een herhalingsonderzoek naar de brandveiligheid in 15 inrichtingen. Bij 12 van de onderzochte inrichtingen is het gebouwbeheer in handen van de rijksgebouwendienst. De inspecties concludeerden dat bij deze inrichtingen de brandveiligheid substantieel is toegenomen en beoordeelden de brandveiligheid als voldoende. Bij de drie overige, particuliere, inrichtingen is het gebouwbeheer in particuliere handen. In deze drie inrichtingen bleek de bouwkundige en de organisatorische brandveiligheid nog onvoldoende. In reactie op het inspectierapport hebben de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan de inspecties gevraagd de resterende particuliere justitiële inrichtingen te onderzoeken.¹¹ Dat onderzoek is nu in uitvoering bij de particuliere forensische zorg en bij de particuliere jeugdinstellingen.

4 Internationaal toezicht

4.1 SPT

Eind september 2010 heeft Nederland het facultatief protocol bij het VN-verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onteerende Behandeling of Bestrafing (OPCAT^y) geratificeerd.¹²

Het OPCAT regelt dat zowel een internationale als nationale toezichthouder op onafhankelijke wijze controleert of de mensenrechten in gevangnissen worden nageleefd. De internationale toezichthouder, het zogenaamde Subcommittee on the Prevention of Torture (SPT), ontvangt jaarlijks informatie van de nationale toezichthouder, het zogenaamde 'national preventive mechanism' (NPM), over de situatie in gevangnissen en andere plaatsen waar mensen hun vrijheid is ontnomen. Het NPM verkrijgt deze informatie via periodieke bezoeken die een preventief karakter hebben. Daarnaast kan ook het SPT bezoeken afleggen. De IST is in december 2011 aangewezen tot NPM en tevens tot coördinator van de NPM's in Nederland vanwege haar coördinerende taak in het toezicht op de sanctietoepassing. De overige NPM's zijn CITT, IGZ, IJZ, IOOV en RSJ. De IST zal jaarlijks het SPT schriftelijk informeren over de bevindingen van de verschillende NPM's. Ter voorbereiding van deze schriftelijke rapportage zal de IST periodiek bijeenkomsten organiseren voor de NPM's. Als toehoorders van het periodieke NPM-overleg zijn aangewezen vertegenwoordigers van de commissies van toezicht van DJI-inrichtingen, van de commissies van toezicht op de politiecellen, de commissie van toezicht detentieplaatsen KMar en de Nationale Ombudsman.

Met het oog op de rol als NPM beschikt de IST nu ook over een Engelstalige versie van haar website.

4.2 CPT

In oktober 2011 bezocht een delegatie van het CPT (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) Nederland. De IST had op 11 oktober een gesprek met een deel van de delegatie. In dit gesprek liet het CPT zich informeren over de positie en werkwijze van de IST en over de toereikendheid van het beschikbare budget en de personele capaciteit. Het CPT had met name belangstelling voor de wijze waarop de IST invulling zal geven aan haar rol als NPM.

^y Optional Protocol of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman, or Degrading Treatment or Punishment.

5 Ist in 2011

5.1 Ist in getal

De toezichtbezoeken van de Ist leiden, gemiddeld genomen, eenmaal per drie weken tot een publicatie over de uitvoering van sanctietoepassing.

In 2011 bezocht de Ist een zestigtal inrichtingen en instellingen, waar sancties ten uitvoer worden gelegd (zie bijlage 3).

Dit jaarbericht is gebaseerd op 16 doorlichtingsrapporten, vier inspectierapporten van themaonderzoeken, twee inspectieberichten van vervolgonderzoeken en drie toezichtberichten van elf tussentijdse toezichten (zie bijlage 1 voor een totaaloverzicht).

Voor haar werkzaamheden in 2011 besteedde de Ist in totaal € 2 mln.

Daarbij zette de Ist 14 fte personeel in.

5.2 LoketIst

Onder de naam LoketIst voert de Ist haar coördinerende taak uit door afstemming tussen de toezichthouders die werkzaam zijn binnen het toezichtdomein sanctietoepassing. De toezichthouders zijn:

- Commissie Integraal Toezicht Terugkeer (CITT);
- Erfgoedinspectie\Archieven (EGI);
- Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ);
- Inspectie jeugdzorg (IJZ);
- Inspectie Leefomgeving en Transport;
- Inspectie van het Onderwijs (IvHO);
- Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV);
- Inspectie voor de Sanctietoepassing (Ist);
- Inspectie SZW;
- Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)
- Voedsel en Waren Autoriteit (VWA).

De Ist overlegt regelmatig met de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) over de afstemming van inspecties van de Ist en mogelijke bezoeken van de RSJ voortvloeiend uit zijn adviestaak.

BIST

De Ist hanteert een Bezoekinformatiesysteem (BIST) waarin de Ist bezoeken van toezichthouders binnen haar toezichtdomein registreert. Doel van BIST is zicht houden op de bezoekfrequenties en deze beperken tot tweemaal per jaar per toezichtobject.^{vi}

In 2011 heeft BIST voor geen enkele instelling of inrichting in het domein sanctietoepassing meer dan twee bezoeken geregistreerd.

5.3 Afscheid hoofdinspecteur Ist

Op 30 juni 2011 nam de Ist afscheid van haar hoofdinspecteur W.F.G. Meurs. De heer Meurs was hoofdinspecteur vanaf de oprichting van de Inspectie in januari 2005. Het afscheid kreeg vorm met een symposium in beperkte kring met als thema "Beleid praktisch bekeken". Het symposium vond plaats in Sociëteit De Vereeniging in Den Haag. Aan het symposium werkten mee prof. mr. P.C. Vegter, hoogleraar penitentiair recht, mr. J. Peters, strafrechtadvocaat, mr. drs. J.J.H.M. van Gennip,

^{vi} Met BIST heeft de Ist voor haar toezichtdomein de voor bedrijven ingevoerde "inspectievakantie" geborgd.

voorzitter van het bestuur van Reclassering Nederland, en D. Heerschop, hoofddirectielid DJI. De gespreksleiding was in handen van Ruben Maes. Het geheel werd muzikaal omlijst door Iris Hond op de vleugelpiano.

5.4 Inspectie Veiligheid en Justitie

Sinds oktober 2010 zijn in het huidige ministerie van Veiligheid en Justitie twee inspecties ondergebracht: de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV die toeziet op politie, brandweer en rampenbestrijding) en de Inspectie voor de Sanctietoepassing. De Ist zal in 2012 samen met de IOOV deel uitmaken van de nieuw te vormen Inspectie Veiligheid en Justitie.¹³

Bijlage 1 Vastgestelde rapporten en berichten

PI Krimpen aan den IJssel, Rapport, Doorlichting, maart 2011.
Uitvoering voorwaardelijke invrijheidstelling, Rapport, Themaonderzoek, maart 2011.
Meerpersoonscelgebruik, Rapport, Themaonderzoek, april 2011.
FPC Oldenkotte, Bericht, Vervolgonderzoek, mei 2011.
PI Vught, Rapport, Doorlichting, mei 2011.
PI Leeuwarden, Rapport, Doorlichting, mei 2011.
Exodus Groningen, Rapport, Doorlichting, mei 2011.
PI Achterhoek locatie De Kruisberg, Rapport, Doorlichting, augustus 2011.
Voeding ingeslotenen, Rapport, Themaonderzoek, augustus 2011.
FPC Zlandan, Rapport, Doorlichting, augustus 2011.
PI Amsterdam locatie Havenstraat, Rapport, Doorlichting, september 2011.
PI Middelburg locatie Torentijd, Rapport, Doorlichting, september 2011.
Toezichtbericht forensisch psychiatrische centra, Tussentijds toezicht, september 2011.
Stichting Ontmoeting, Rapport, Doorlichting, oktober 2011.
De tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel in De Woenselse Poort, Rapport, Doorlichting, november 2011.
Dienstverlening van Shared Service Centers en het verblijf in een justitiële inrichting, Rapport, Themaonderzoek, november 2011.
FPC De Rooyse Wissel locatie Overmaze, Rapport, Doorlichting, januari 2012.
Toezichtbericht centra voor vreemdelingenbewaring, Tussentijds toezicht, januari 2012.
Detentiecentrum Rotterdam, Rapport, Doorlichting, januari 2012.
PI Breda, Bericht, Vervolgonderzoek, januari 2012.
Reclassering Nederland Unit Middelburg, Rapport, Doorlichting, januari 2012.
Emergis Reclassering, Rapport, Doorlichting, januari 2012.
Toezichtbericht PI Amsterdam Overamstel, Tussentijds toezicht, februari 2012.
JJI Forensisch Centrum Teylingereind, Rapport, Doorlichting, februari 2012.
De tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel in FPK De Beuken, Rapport, Doorlichting, februari 2012.

Bijlage 2 Inspectieonderzoek in uitvoering

- Themaonderzoek Plaatsing in straf- of afzonderingscel
- Doorlichting PI Utrecht locatie Wolvenplein
- Doorlichting FPC Arkin
- Doorlichting JJI De Hartelborgt
- Doorlichting Reclassering regio Arnhem-Nijmegen
- Vervolgonderzoek Brandveiligheid particuliere justitiële inrichtingen
- Vervolgonderzoek ZBBI's
- Vervolgonderzoek ISD

Bijlage 3 **Bezochte instellingen in 2011**

-
- ¹ Coachingskalender 2012.
 - ² TK, 2008-2009, 24 587, 30 161, nr. 325.
 - ³ TK, 2010-2011, 24 587, nr. 421.
 - ⁴ TK, 2010-2011, 24 587, nr. 421.
 - ⁵ TK, 2010-2011, 24 587, nr. 421.
 - ⁶ TK, 2011-2012, 24 587, nr. 445.
 - ⁷ TK, 2008-2009, 24 587, nr. 359.
 - ⁸ TK, 2011-2012, 24 587, nr. 455.
 - ⁹ TK, 2011-2012, 24 587, nr. 445.
 - ¹⁰ TK, 2011-2012, 24 587, nr. 442.
 - ¹¹ TK, 2010-2011, 24 587, nr. 431.
 - ¹² Tractatenblad 2010, nr. 273.
 - ¹³ TK, 2011-2012, 33 000 VI, nr. 79.